

Mustafa Abdülhalik Renda, 19 Mayıs törenlerinde Atatürk ve Celal Bayar ile birlikte.

BİR DÖNEME TANIKLIK

Derya ÇAKIR

Tarih, göz önündeki aktörler kadar geri planda kaldığı düşünülen ama hiç de öyle olmayan figürlerle dolu. Kaymakamlıktan TBMM Başkanlığı'na kadar pek çok görevde bulunan M. Abdülhak Renda'nın hayat hikâyesi bunu doğrular nitelikte. Aytaç Demirci ve Sabri Sayarı'nın yayına hazırladığı "Hatırat" isimli **kitap**; Renda'nın yaşamöyküsüyle Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemlerinden Türkiye'nin kuruluşuna ve 1950'lere kadarki gelişmeleri paralel biçimde anlatıyor.

Tarihî bir kişilik

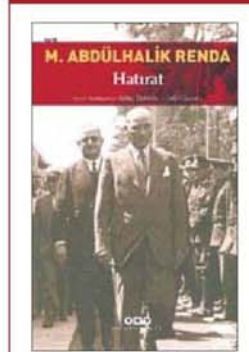
1 Ekim 1957'de öldüğünde gerek beraber çalıştığı gerek ona muhalif kanatta yer alan pek çok ismin Renda'nın ardından kurduğu saygı dolu cümlelerin ortak noktası, onun siyaset bilgisinin üst düzeyde oluşu ve liyakatıyla ilgiliydi. Türkiye'nin kuruluş aşamasında halkın yakından tanıma fırsatı bulunduğu Renda, 1922'de Konya Valisi'yken Garp Cephesi'ne erzak tedarik eden kişi konumundaydı. Cumhuriyetin ilanından

BİR CÜMLE

Gazi Paşa "Onları bırak" dedi, "bugünden itibaren Maliye vekilisin" buyurdular. "Cebren mi" dedim. "Evet" dediler.

sonra, bu deneyimi sayesinde Maliye Bakanı olan Renda, ilk bütçeyi hazırlayıp son derece atıl durumdaki devlet bankalarını hâl yoluna sokmuştu. Ardından ilk sivil Millî Savunma

'Hatırat' Mustafa Abdülhak Renda'nın yaşamöyküsüyle Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemlerinden Türkiye'nin kuruluşuna ve 1950'lere kadarki gelişmeleri paralel biçimde anlatıyor

Mustafa Abdülhalik Renda-Hatırat
Yayına Hazırlayanlar:
Aytaç Demirci-Sabri Sayarı
Yapı Kredi Yayınları
380 sayfa

Bakanı oldu ve nihayet 1935-1946 arası TBMM Başkanlığı görevini üstlendi. "Hatırat", Renda'nın getirildiği görevleri, başarılarını, kavgalarını, bilgisini ve görgüsünü yansıtmakla kalmıyor, aynı zamanda hem Türkiye'nin 1950'lerin sonuna kadarki hâlini hem de kişisel geçmişini ortaya koyan bir tarih anlatısı ve tanıklık olarak öne çıkıyor.

Nezaketli polemik

İttihat ve Terakki'deki yükselişinin kronolojik dökümünü de veriyor Renda. Bunu, ailesini terk etmek zorunda kaldığı Birinci Dünya Savaşı ve Kurtuluş Savaşı, ardından Cumhuriyet'in ilanı ve Türkiye'nin gelişimiyle ilgili satırlar takip ediyor. Hizmetlerinden biri de özerk Merkez Bankası'nın kuruluşunda görev alması. Başarılı idareciliğinden ötürü, geri alınışından evvel İzmir Valisi yapılması da **kitapta** tüm tarihî arka planıyla anlatılıyor. İdealist bir Mülkiyeli ve idareci olan Renda, fikirlerini dönemin ruhuna uygun biçimde dile getirirken nezaket sınırlarını aşmadan polemiklere ve tartışmalara giriyor. Bununla birlikte, mesela Yakup Kadri, ondan bahsederken "sessiz ve mütevazı" gibi bir ifade kullanıyor. Kitabı okuduğunuzda, Renda'yı yakından tanıma fırsatı bulduğunuz gibi Türkiye'nin bir döneminin perde arkasını anlama olanağına da erişiyorsunuz.